

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика проведення занять з народознавства

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика проведення занять з народознавства
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна
Контактний телефон викладача	0977635767
E-mail викладача	tamara.dmytrash@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Методика проведення занять з народознавства» має на меті покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх фахівців з питань теорії та історії української народної педагогіки, української національної культури, символіки, оберегів, звичаїв, традицій,</p> <p>Зміст дисципліни охоплює теорію та історію народної педагогіки, народознавчі поняття, народну термінологію, основи передового педагогічного досвіду з народознавства в дошкільній освіті, зміст ознайомлення дітей з рідним краєм, національною культурою, традиціями, звичаями, методику роботи з художніми текстами, народознавчою літературою, складання сценаріїв свят, розваг, вечорів, розробки планів-конспектів занять, володіння текстовим матеріалом з народознавства (прислів'я, приказки, загадки, утішки, забавлянки, мирилки, голосилки, легенди, оповідки, ігри тощо) відповідно до кожної вікової групи, актуальні проблеми становлення та розвитку українського народознавства.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності в оволодінні практичними вміннями й навичками роботи з дітьми дошкільного віку для ознайомлення з народознавством українського народу.</p> <p>Цілі: ознайомити майбутніх педагогів з витоками українського народознавства для подальшого творчого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку та з передовим педагогічним досвідом в галузі дошкільної освіти; розширити уявлення студентів про українське народознавство, засоби, форми та методи використання народознавчого матеріалу у педагогічній практиці; навчити складати плани-конспекти занять з ознайомлення дітей дошкільного віку з народознавством, сценарії розваг, національних свят.</p>	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:</p> <p>I. Загальні компетентності (КЗ):</p> <p>КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>	

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові компетентності спеціальності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

5. Результати навчання

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнонародські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	22/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	22/6
самостійна робота	46/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативни й /
---------	---------------	------------------------	-------------------

				вибірковий	
7	012 Дошкільна освіта	четвертий		нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Змістовий модуль 1. Теоретико-історичний Тема 1. Теоретичні основи методики проведення занять з народознавства. Джерела народної педагогіки. Предмет і завдання МПЗЗН. Вплив рідної мови на виховання дітей. Принципи МПЗЗН.</p> <p>Тема. 2. Історія розвитку етнопедагогіки як галузі народознавства Принцип народності в педагогіці К.Д.Ушинського, І.І.Срезневського. Популяризація народної педагогіки українськими письменниками. Внесок О.Духновича в розвиток народної педагогіки. Етнопедагогіка як провідна галузь педагогіки народознавства. Розвиток народної педагогіки на сучасному етапі.</p> <p>Тема. 3. Завдання та зміст ознайомлення дітей з елементами народознавства. Завдання методики проведення занять з народознавства.</p>	Лекція	[3, 4, 10, 16, 18, 21, 29]	2 год (2 год лекц.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
	Практичне заняття	[4, 9, 10, 14, 16, 20, 21, 23]	2 год (2 год практ.) Опрацювати текстовий матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
	Практичне заняття	[1, 3, 4, 7, 10]	2 год (2 год практ.) Опрацювати текстовий матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>Зміст ознайомлення дітей з народознавством в дошкільному закладі.</p>					
<p>Тема. 4. Обряди, звичаї, традиції українського народу. Характеристика української національної обрядовості. Свята весняно-літнього циклу. Свята осінньо-зимового циклу. Методика ознайомлення дітей з обрядами. Методика організації свят в різних вікових групах.</p>	Лекція	[4, 6, 12, 14, 20, 29]	2 год (2 год лекц.,) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема. 5. Побут українського народу. Характеристика української національної іграшки. Види українських національних іграшок. Український національний одяг, взуття. Український національний посуд. Українська національна кухня. Предмети домашнього вжитку, їх призначення, характеристика. Методика ознайомлення дітей з побутом України в різних вікових групах.</p>	Лекція, практичне заняття	[2, 4, 5, 11, 12, 16, 17, 19, 21, 28]	4 год (2 год лекц., 2 год практ.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема. 6. Ознайомлення дітей з народними</p>	Лекція, практичне заняття	[4, 14, 16, 17, 18, 21]	4 год (2 год лекц., 2 год практ.)	5 балів	До наступного

<p>промислами, ремеслами та мистецтвом українського народу. Народні промисли та ремесла, їх регіональна характеристика. Українська вишивка. Форми, методи і прийоми ознайомлення дітей з народними промислами та ремеслами. Характеристика українського образотворчого мистецтва. Ознайомлення дітей з українською скульптурою.</p>			<p>Аналіз Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>		<p>заняття за розкладом</p>
<p>Тема. 7. Малі жанри українського фольклору в роботі з дітьми дошкільного віку. Жанрова характеристика української фольклористики. Колискова пісня, її місце в сімейній педагогіці. Забавлянки, потішки, пестушки, їх характеристика та методика використання в різних вікових групах. Класифікація приказок, прислів'їв, загадок, їх місце в навальньо-виховній роботі ЗДО та методика використання. Скоромовки. Методика їх заучування і використання у роботі з дітьми.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4, 8, 13, 15, 18, 21, 28]</p>	<p>4 год (2 год лекц., 2 год практ.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>Лічилки, їх місце в навчально-виховному процесі ЗДО. Голосилки, мовчанки, мирилки, їх місце у вихованні дітей.</p> <p>Змістовий модуль 2. Методично-професійний</p> <p>Тема. 8. Українська казка в дошкільному закладі. Жанрові особливості української народної казки. Види та типи казок. Надокучливі казки, специфіка їх використання. Казки-билини, легенди, їх місце в системі роботи ЗДО. Форми, методи та прийоми роботи з казкою.</p> <p>Тема. 9. Українські народні пісні та методика їх використання в роботі з дітьми. Специфіка української народної календарно-обрядової пісні. Види обрядових пісень. Спільна робота дитячого садка та сім'ї в ознайомленні дітей з піснею. Коломийки, їх характеристика та методика ознайомлення.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p> <p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4, 8, 13, 15, 18, 21, 28]</p> <p>[4, 8, 13, 15, 16, 18, 21, 28]</p>	<p>4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p> <p>4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>5 балів</p> <p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p> <p>До наступного заняття за розкладом</p>
--	---	---	---	-------------------------------	---

<p>Тема. 10. Українські національні народні ігри в дошкільному закладі. Особливості народних ігор. Історія виникнення та розвиток українських народних ігор. Класифікація народних ігор. Методичні прийоми використання ігор у кожній віковій групі.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4, 8, 13, 15, 18, 21, 28]</p>	<p>4 год (2 год лекц., 2 год практи.). Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема. 11. Методика ознайомлення дітей з символами України. Походження державної символіки України. Обереги українського народу, їх значення. Рушник – фольклорний символ України. Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними оберегами. Особливості методичної роботи з ознайомлення з символами в кожній віковій групі.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 25, 29]</p>	<p>4 год (2 год лекц., 2 год практи.). Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема. 12. Методика ознайомлення дітей з родинними стосунками та сімейними традиціями. Сім'я. Рід. Родина. Родовід. Культура родинних стосунків. Сімейні свята та традиції. Методика ознайомлення дітей</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4, 8, 12, 14, 15, 18, 21, 27, 28]</p>	<p>4 год (2 год лекц., 2 год практи.). Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

з сімейними святами.					
<p>Тема. 13. Методика ознайомлення дітей з рідним краєм. Характеристика адміністративно-територіального поділу України. Особливості рельєфу України. Національні герої України. Запорізька Січ. Асканія Нова. Тарасова гора. Методика ознайомлення з вулицею, містом (селом), країною в різних вікових групах. Ознайомлення дітей з природою рідного краю, її охороною.</p>	Лекція	[4, 6, 14, 16, 21, 23]	2 год (2 год лекц.). Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема. 14. Методика ознайомлення дітей з народною метеорологією. Поняття про метеорологію. Народні сезонні прикмети. Методика ознайомлення дітей з народною метеорологією.</p>	Практичне заняття	[4, 6, 14, 16, 21, 23]	2 год (2 год практ.). Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”).</p> <p>100 бальна – 50 балів упродовж семестру (поточна успішність, підготовка індивідуальних творчих завдань, написання анотацій до наукових</p>
-----------------------------------	--

	<p>статей, тести, контрольна робота) та 50 балів за екзамен;</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання заліку. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими фактами він користувався
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
8. Політика курсу	
<ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; 	

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

9. Рекомендована література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2014. – 430.
2. Білан М. Український стрій: Навчальний посібник / М. Білан, Г. Стельмащук. – Львів : Фенікс, 2000. – 325 с.
3. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. Білан; за заг. ред. О. Низьковської. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – 256 с.
4. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. – К.: Вища школа, 2002. – 407 с.
5. Васіна З. Український літопис вбрання: [Книга-альбом] / З. Васіна. – К.: Мистецтво, 2006. – 448 с.
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. – К. : Фоліо, 2013. – 512 с.
7. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / Автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. – К., 2016. – 304 с.
8. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. – К.: Ранок, 2017. – 192 с.
9. Енциклопедія українознавства для школярів і студентів [Текст] / авт.-упоряд. В. В. Оліфіренко [та ін.]. – Донецьк : Сталкер, 2001. – 494 с.
10. Каплуновська О. М. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / Каплуновська О. М., Кичата І. І., Палець Ю. М.; за наук. ред. О. Д. Рейпольської. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 72 с.
11. Кононенко П. Українознавство. — К.: МАУП, 2005. – 392 с.
12. Лаврик О. Україна. Все, що робить нас українцями. – Х. : Віват, 2015. – 256 с.
13. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 475с.
14. Лепеха Т.В. Українознавство. Навч. Посібник. – К.: Просвіта, 2005. – 376 с.
15. Лисенко Н. Етнопедagogіка дитинства: навчально-методичний посібник / Н. Лисенко. – К.: Слово, 2011. – 702 с.
16. Лозко Г.С. Українське народознавство. – Х.: Див, 2011. – 512 с.
17. Народознавство. Творча майстерня народних митців / Уклад. Л. Яковенко. – Х. : Видавництво «Ранок», 2016. – 16 арк. у папці.
18. Ніколаєнко В. Народознавство у дошкільному навчальному закладі (2-6 років). – Х. : Основа, 2010. – 208 с.
19. Ніколаєва Т. Український костюм. Надія на ренесанс / Т. Ніколаєва. – К.: Дніпро, 2005.– 320 с.
20. Українська етнологія: Навч. посіб. / За ред. В. Борисенко. – К. : Либідь, 2007. – 400 с.
21. Українське народознавство: Навч. посіб. /За ред. С.П.Павлюка. -2-ге вид. – К.: Знання, 2004. – 570 с.
22. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С.

- Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. – К. : Українська академія дитинства, 2017. – 80 с.
23. Павлюк С. Українське народознавство. – К.: Знання, 2006. – 568 с.
 24. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / [Андриєтті О., Голубович О., Дяченко Т., Ільченко Т. та ін.]. – Т.: Мандрівець, 2012. – 104 с.
 25. Савчук Б. Українська етнологія. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. – 559 с.
 26. Фоменко Е. Формування національної самосвідомості дітей. – Х. : Основа, 2009. – 121 с.
 27. Хоружа Л. Педагогічна деонтологія: навч-методич. посіб. / Л. Хоружа. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 96 с.
 28. Щербань П. Національне виховання в сім'ї. – К., 2000. – 258 с.
 29. Якухно І. Українознавство: [навч. посібник]. — Житомир, 2006. — 164 с.

Викладач: _____ кандидат педагогічних наук, доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Підпис викладача на оригіналі документа